

ПРАВИЛА БЕЗПЕКИ ДЛЯ ДОШКІЛЬНЯТ

За матеріалами
експерток Команди
підтримки реформ МОН

Правила у дитячому садку допомагають створити безпечне та комфортне середовище для всіх учасників процесу: як для дітей, так і для педагогів.

Чим керуватися при формуванні правил?

1. Формулюйте правила так, щоби вони спонукали до дії і були зрозумілими дитині.

Якщо ви хочете, щоби діти з повагою ставились один до одного, то правило має звучати на кшталт: «Використовуй слова “дякую” та “будь ласка”». Якщо натомість ви пропонуєте абстрактне: «Ми поважаємо одне одного» – у цьому правилі дитина жодним чином не отримує відповіді щодо того, **ЯК дотримуватися цього правила.**

Ще один приклад: замість використання формулювання «Будь обережним на дорозі» варто застосувати правило, яке має чіткий та зрозумілий алгоритм дій: «Переходь вулицю тільки на зелене світло» чи «Не підходь до краю дороги».

2. Візуалізуйте правила разом з дітьми.

Обговоріть правила спільно з дітьми та намалюйте плакат чи зробіть колаж. Створіть атмосферу командної роботи над правилами, обговоріть та врахуйте пропозиції малюків. Розмістіть правила **на рівні очей дітей**, а також у тих місцях, де вони справді найчастіше перебувають.

3. Правил – в міру.

Щоби правила справді були дієвими, їх має бути обмежена кількість – до 5-10, не більше. Надавайте пріоритет тим правилам, порушення яких дійсно може загрожувати **безпеці, здоров'ю чи життю дітей.**

4. Правил дотримуються всі.

Діти найкраще вчаться тоді, коли дорослі є прикладом для них. Пам'ятайте, що правил дотримуються всі – і дорослі, і малі. Важливо також ознайомити з правилами батьків дітей, щоб усі учасники знаходились в одному «полі».

5. Нагадуйте про правила та апелюйте до них, коли цього вимагає ситуація.

Наприклад, коли діти не можуть порозумітися між собою чи поділити іграшку. Або ж, граючи на випередження: нагадайте про правила до того, як виникне проблема чи конфлікт між малюками. Також заохочуйте дітей розв'язувати конфліктні ситуації самостійно, керуючись правилами, які визначені у колективі.

6. І найважливіший та найдовший етап – використовуйте правила.

Які бувають правила?

Правила для дошкільнят можна поділити на кілька категорій:

- правила безпеки в соціумі: як поводитися на вулиці, як переходити дорогу, як поводитися на паркінгу, що робити якщо загубився/загубилась;

- правила особистої безпеки: як сказати «ні», що робити, коли сумно/страшно/самотньо, як відстоювати особисті кордони, правила безпеки тіла та правило «купальника» («частини тіла, що знаходяться під купальником є приватними і належать лише мені»), правила поведінки з незнайомцями;
- правила безпеки в побуті: як поводитися на кухні, кому відчиняти двері, яку небезпеку несуть розетки та хто і як може ними користуватись;
- правила у критичних ситуаціях: що робити у випадку пожежі, куди телефонувати, якщо комусь раптово стало зле.

Вправи для засвоєння і розуміння правил безпеки

- **теоретичний матеріал**

Говоріть з дітьми про правила та покажіть їм візуальний матеріал. Розкажіть, яку небезпеку може нести нехтування правилами. Поясніть алгоритм дій, якщо дитина потрапила у небезпеку.

- **розбір ситуацій**

Напишіть кілька потенційно небезпечних ситуацій на картках. Прочитайте їх разом з дітьми та обговоріть, як можна вчинити, щоби уникнути небезпечної ситуації чи допомогти собі. Ситуації також можна сортувати, показувати і відгадувати під час гри у пантоміму.

- **рольова гра**

Розіграйте ситуації в ролях: нехай діти рятують з пожежі улюблених тваринок, «телефонують» до екстрених служб, вчаться давати відсіч впевненим «НІ», діють у випадку, якщо незнайомець підійшов на дитячому майданчику.

- **історії з мультфільмів чи казок**

Читайте казки чи дивіться уривки з мультфільмів разом та аналізуйте поведінку героїв з погляду дотримання правил безпеки.

- **поділіться своєю історією**

Діти люблять, коли дорослі діляться своїм досвідом та історіями з дитинства. Розкажіть, як було, коли ви були маленькими: яких правил дотримувалися, які порушували, які це мало наслідки, і що ви зробили би сьогодні інакше.

Практикуйтеся у правилах безпеки разом з малюками. Чим більше діти діють в ігровий спосіб та краще розуміють, що робити в різних ситуаціях, тим більше ймовірності, що ці правила діти використають на практиці, коли справді потрібно дотримуватися правил.

